

## **Πώς να ζήσουμε τη σεξουαλικότητα με αγνότητα;**

### **Ποια η ανθρώπινη σπουδαιότητα της σεξουαλικότητας;**

• Ήδη στο ανθρώπινο επίπεδο είναι πολύ σπουδαία η σεξουαλικότητα. Πράγματι:

- Η σεξουαλικότητα αναφέρεται στην ίδια την ύπαρξη του ανθρώπου, αποτελεί στοιχείο της δομικής του διάπλασης, χαρακτηρίζει το είναι του, και το καθιστά συγκεκριμένο μέσα από τη σχέση του προς τον άλλο: να είναι μαζί με τον άλλο και για τον άλλο.

- Ο άνδρας και η γυναίκα από τη δομή τους στρέφονται ο ένας προς τον άλλο: η ετερότητα και η πρωτοτυπία επιτρέπουν την αμοιβαιότητα και την ολοκλήρωση.

- Η διαφοροποίηση του ανθρώπινου όντος σε δύο φύλα και η ανθρώπινη ικανότητα τεκνοποίησης «είναι κατά θαυμαστό τρόπο ανώτερα από ό,τι συμβαίνει στα κατώτερα στάδια της ζωής» (GS, 51).

- «Η σεξουαλικότητα επηρεάζει όλες τις πλευρές του ανθρώπου ως πρόσωπο, μέσα στην ενότητα του σώματός του και της ψυχής του. Επηρεάζει ιδιαίτερα τα αισθήματά του, τη δυνατότητά του να αγαπά και να τεκνοποιεί και, με πιο γενικό τρόπο, την τάση του να συνάπτει δεσμούς κοινωνίας με τους άλλους». (Κατ. Καθ. Εκκλ. αρ.2332).

- Το ανθρώπινο πρόσωπο, κατά την κρίση των σύγχρονων επιστημόνων, επηρεάζεται τόσο βαθιά, σε κάθε έκφρασή του, από τη σεξουαλικότητα, ώστε αυτή πρέπει να θεωρείται ως ένας από τους παράγοντες που δίνουν στη ζωή του καθενός τα κύρια χαρακτηριστικά που τον διακρίνουν. Από το φύλο, πράγματι, ο άνθρωπος αντλεί τα χαρακτηριστικά τα οποία, στο βιολογικό, ψυχολογικό και πνευματικό επίπεδο τον καθιστούν άνδρα ή γυναίκα,

προσδιορίζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την πορεία της ανάπτυξης του προς την ωριμότητα και την ένταξή του στην κοινωνία.

- Η σεξουαλικότητα, με τις εκδηλώσεις της, τοποθετείται στη διασταύρωση μεταξύ βιολογικού και ψυχικού, μεταξύ φύσεως και κουλτούρας, μεταξύ προσωπικής ταυτότητας - της οποίας η σπουδαιότητα είναι πελώρια - και των φυσικών και πολιτισμικών συνθηκών.

- Ταυτόχρονα το άτομο υπερβαίνει τη σεξουαλικότητά του, επομένως δεν μπορεί να την αφήνει να το φυλακίσει.

● Η σεξουαλικότητα δεν είναι:

- μια τυχαία ή δευτερεύουσα όψη της προσωπικότητας.
- ένα πολιτισμικό ή κοινωνικό κατασκεύασμα.
- ένα παροδικό στοιχείο.

● Η σεξουαλικότητα διαφοροποιείται σε άνδρα (αρσενικότητα) και σε γυναίκα (θηλυκότητα):

- Η διαφορά ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα είναι ένα ουσιαστικό στοιχείο του προσώπου, ένα στοιχείο συστατικό της προσωπικής ταυτότητας. Η αρσενική ή θηλυκή σεξουαλική ταυτότητα, ως ειδικός οντολογικός χαρακτήρας του ατόμου, ανήκει στον μοναδικό και ανεπανάληπτο χαρακτήρα του ανθρώπινου προσώπου και το χαρακτηρίζει στις πολλαπλές του διαστάσεις.

- Οι σεξουαλικές διαφορές μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας, παρόλο που εκδηλώνονται σίγουρα με σωματικά χαρακτηριστικά, στην πραγματικότητα υπερβαίνουν το καθαρά σωματικό και αγγίζουν το ίδιο το μυστήριο του προσώπου. Κάθε πρόσωπο προσδιορίζεται με βάση τη δική του σεξουαλική ταυτότητα. Ο άνθρωπος είναι αρσενικός ή θηλυκός από τη σύλληψή του με τρόπο ανεπίστρεπτο, εφόσον το σύνολο των γενετικών χαρακτήρων ενός ατόμου βρίσκεται στον πυρήνα όλων των κυττάρων του ανδρικού ή του γυναικείου σώματος.

### **Πώς θεωρεί η χριστιανική Πίστη τη σεξουαλικότητα;**

● Η χριστιανική Πίστη δέχεται και ολοκληρώνει όλες τις θετικές όψεις που, ήδη στο ανθρώπινο επίπεδο, χαρακτηρίζουν σεξουαλικά τον άνθρωπο.

● Ιδιαίτερα η χριστιανική Πίστη θέτει σε στενό συσχετισμό τη σεξουαλικότητα με μια κάποια αντίληψη και πραγματοποίηση της αγάπης: «όχι την αγάπη της σφοδρής επιθυμίας, που βλέπει

μόνο αντικείμενα για ικανοποίηση προσωπικών ορέξεων, αλλά την αγάπη της φιλίας και της προσφοράς, που είναι σε θέση να αναγνωρίσει και να αγαπήσει τα πρόσωπα αυτά καθαυτά. Είναι μια αγάπη ικανή για γενναιοδωρία, καθ' ομοίωση της αγάπης του Θεού: αγαπάει κανείς τον άλλο επειδή τον αναγνωρίζει άξιο να αγαπηθεί. Είναι μια αγάπη που γεννά την κοινωνία μεταξύ προσώπων, διότι ο καθένας θεωρεί το καλό του άλλου ως δικό του. Είναι μια δωρεά του εαυτού προς εκείνον που κάποιος αγαπά, στο πρόσωπο του οποίου ανακαλύπτει τον εαυτό του, στο πρόσωπο του οποίου πραγματοποιείται η δική του καλοσύνη μέσα στην κοινωνία προσώπων και μαθαίνει κανείς την αξία τού να αγαπηθεί και να αγαπήσει» (VS, αρ.9).

• Επιπλέον, στη χριστιανική θεώρηση, η σπουδαιότητα της σεξουαλικότητας αιτιολογείται ακόμη περισσότερο. Πράγματι:

- Η διαφορά μεταξύ των φύλων ανήκει στον ειδικό τρόπο με τον οποίο υπάρχει η «εικόνα του Θεού»: το να είναι κανείς εικόνα του Θεού φανερώνεται, από την αρχή της ανθρώπινης ιστορίας, μέσα στον σεξουαλικό χαρακτήρα του ανθρώπου: «Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο κατ' εικόνα του· κατ' εικόνα του Θεού τον έπλασε· αρσενικό και θηλυκό τους έπλασε» (Γεν.1,27).

- Όταν ένας άνδρας και μια γυναίκα ενώνουν το σώμα τους και το πνεύμα τους μέσα σε μια στάση ολοκληρωτικού ανοίγματος και αυτοδωρεάς, σχηματίζουν μια νέα εικόνα του Θεού. Η ένωσή τους σε μια σάρκα δεν ανταποκρίνεται μόνο σε μια βιολογική αναγκαιότητα, αλλά στην πρόθεση του Δημιουργού, ο οποίος τους οδηγεί να μοιραστούν την ευτυχία τού να είναι φτιαγμένοι κατ' εικόνα του.

- Ο ιδιαίτερος σεξουαλικός χαρακτήρας, στον άνθρωπο, ενισχύεται από την ενσάρκωση του Λόγου. Ο Λόγος προσέλαβε την ανθρώπινη κατάσταση στην ολότητά της, προσλαμβάνοντας ένα φύλο, αλλά με το να γίνει άνθρωπος και με τις δύο έννοιες του όρου: ως μέλος της ανθρώπινης κοινωνίας, και ως άνθρωπος αρσενικού γένους.

- Η Ενσάρκωση και η Ανάσταση του Χριστού προεκτείνουν επίσης στην αιωνιότητα την αρχική σεξουαλική ταυτότητα της εικόνας του Θεού. Ο αναστημένος Κύριος παραμένει ΑΝΔΡΑΣ· το εξαγιασμένο και δοξασμένο πρόσωπο της Μητέρας του Θεού, η οποία τώρα μεταστάθηκε σωματικά στον ουρανό, συνεχίζει να είναι ΓΥΝΑΙΚΑ.

- Αυτή η ανθρωπο-χριστιανική αντίληψη της σεξουαλικότητας:

- εμποδίζει να χρησιμοποιούνται τα πρόσωπα όπως χρησιμοποιούνται τα πράγματα:

- εμποδίζει να θεωρείται η σεξουαλικότητα ως μία διάσταση εντελώς έξω από τους ηθικούς κανόνες, όπου δεν εμπλέκονται αξίες και απαξίες, αλλά μόνο προσωπικά γούστα για τα οποία δεν θα επιτρεπόταν σε κανέναν να εκφράσει μια ηθική κρίση. Η αξίωση να τεθεί η σεξουαλικότητα έξω και πάνω από κάθε ηθική τάξη, σε μια σφαίρα αναφαίρετων δικαιωμάτων, είναι καρπός μιας ριζοσπαστικής κουλτούρας, ενός ακραίου ατομικισμού, όπου οι αξίες γίνονται το αποκλειστικό προϊόν μια εσφαλμένης αντίληψης της ελευθερίας του ατόμου.

### **Υπάρχει κάποια ανωτερότητα του ενός φύλου απέναντι στο άλλο;**

- Η Βίβλος δεν προσφέρει καμιά βάση για φυσική ανωτερότητα του αρσενικού φύλου απέναντι στο θηλυκό. Παρά τις διαφορές τους, τα δύο φύλα απολαμβάνουν μιας σιωπηρής ισότητας, ίσης αξιοπρέπειας.

- «Δημιουργώντας τον άνθρωπο "αρσενικό και θηλυκό", ο Θεός δωρίζει την προσωπική αξιοπρέπεια κατά τρόπο ίσο στον άνδρα και στη γυναίκα, εμπλουτίζοντάς τους με τα απαραίτητα δικαιώματα και τις υπευθυνότητες που ανήκουν στο ανθρώπινο πρόσωπο» (Ιωάννης Παύλος Β', *Familiaris consortio*, 22). Άνδρας και γυναίκα δημιουργήθηκαν εξίσου κατ' εικόνα του Θεού.

- Και οι δύο είναι πρόσωπα, προικισμένα με λογικό και βούληση, ικανοί να προσανατολίσουν τη ζωή τους με την εξάσκηση της ελευθερίας.

- Ισότητα μεταξύ των φύλων, ναι· αλλά με διάκριση, αμοιβαιότητα και συμπληρωματικότητα.

- Ο καθένας πραγματοποιεί με ειδικό τρόπο τη δική του σεξουαλική ταυτότητα.

- Ο άνδρας και η γυναίκα έχουν ανάγκη ο ένας τον άλλο για να φθάσουν σε μια πληρότητα ζωής.

- Χρειάζεται να αξιοποιήσουμε την πρωτοτυπία και τον ειδικό χαρακτήρα τόσο του άνδρα όσο και της γυναίκας μέσα στην οικογένεια, στην κοινωνία, στην Εκκλησία.

- Η πρωταρχική φιλία και αρμονία μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας έχει τραυματιστεί σοβαρά από την αμαρτία, καθώς επίσης η πραγματοποίηση της θετικότητας του ανθρώπινου σώματος.

### **Ποια είναι η θετικότητα του ανθρώπινου σώματος;**

- Η χριστιανική Πίστη έχει μια θετική αντίληψη του σώματος, που οφείλεται στο γεγονός ότι το σώμα:

- είναι δώρο του Δημιουργού Θεού,
- το προσέλαβε ο Χριστός κατά την Ενσάρκωσή του,
- είναι το μέσον της Λύτρωσης (σώμα του Χριστού το οποίο θυσιάστηκε και αναστήθηκε),

- είναι ναός του Αγίου Πνεύματος,
- καλείται να αναστηθεί στο τέλος του κόσμου.

- Η χριστιανική Πίστη βεβαιώνει ότι ο άνθρωπος:

- δεν έχει και μια σωματικότητα, αλλά είναι επίσης μια σωματικότητα,

- είναι ενότητα ψυχής και σώματος,
- καλείται στην αγάπη ως πνεύμα ενσαρκωμένο, δηλαδή ψυχή και σώμα στην ενότητα του προσώπου.

Η ανθρώπινη αγάπη αγκαλιάζει επίσης το σώμα, και το σώμα εκφράζει επίσης την πνευματική αγάπη. Η σεξουαλικότητα επομένως δεν είναι κάτι το καθαρά βιολογικό, αλλά μάλλον αφορά τον ενδότερο πυρήνα του προσώπου. Η χρήση της σεξουαλικότητας, ως σωματική δωρεά, αντλεί την αλήθεια της και φθάνει στο πλήρες νόημά της, όταν αποτελεί έκφραση της προσωπικής δωρεάς του άνδρα και της γυναίκας μέχρι το θάνατο.

- Ταυτόχρονα ο χριστιανός συνειδητοποιεί ότι στις αρχές του κόσμου υπήρξε η προπατορική αμαρτία, η οποία τραυμάτισε τη θετικότητα του σώματος. Γι' αυτό από τότε η θετικότητα αυτή είναι για τον άνθρωπο ένα σχέδιο που καλείται να πραγματοποιήσει, ακόμη και με κόπο και απαρνήσεις.

## **Ποιο είναι το σχέδιο για το σώμα, που πρέπει να πραγματοποιηθεί;**

Η συνείδηση ότι είναι πλασμένος από το Θεό κατ' εικόνα και ομοίωσή του, οδηγεί τον άνθρωπο να συνειδητοποιήσει ότι αποτελεί δώρο από Κάποιον Άλλο. Από το γεγονός ότι ο ίδιος ο άνθρωπος αποτελεί δώρο, προέρχεται η δέσμευσή του, το σχέδιο ότι «οφείλει να είναι δώρο» μαζί με τον άλλο και για τον άλλο, μέσω της αυτοκυριαρχίας και της αυτοπροσφοράς. Πραγματοποιείται έτσι η γαμήλια διάσταση του σώματος, δηλαδή η ικανότητα να εκφράζει την αγάπη: εκείνη ακριβώς την αγάπη μέσα στην οποία ο άνθρωπος-πρόσωπο γίνεται δώρο και (μέσω αυτού του δώρου) πραγματοποιεί το ίδιο του το νόημα να είναι και να υπάρχει.

## **Πώς αξιολογεί η Καθολική Εκκλησία τον αυνανισμό;**

- Η Καθολική Εκκλησία βεβαιώνει ότι «ο αυνανισμός είναι μια πράξη ενδόμυχα και βαριά άτακτη. Ο κυριότερος λόγος είναι ότι οποιαδήποτε και να είναι η αιτία, η θεληματική χρήση της σεξουαλικής ικανότητας, έξω από τις ομαλές συζυγικές σχέσεις, αντιφάσκει ουσιαστικά προς το σκοπό της» (CDF, Ορισμένα θέματα σεξουαλικής ηθικής, αρ.9).

- Κατά τον αυνανισμό, «η σεξουαλική ηδονή επιδιώκεται έξω από τη σεξουαλική σχέση που απαιτεί η ηθική τάξη, εκείνη που πραγματοποιεί, μέσα σε πλαίσια αληθινής αγάπης, το ολοκληρωμένο νόημα της αμοιβαίας δωρεάς και της ανθρωπίνης τεκνοποίησης.

- Με σκοπό να διατυπώσουμε μια ισορροπημένη κρίση σχετικά με την ηθική ευθύνη του κάθε ατόμου (στην πράξη του αυνανισμού) και για να προσανατολίσουμε την ποιμαντική δράση, πρέπει να λάβουμε υπόψη τη συναισθηματική ανωριμότητα, τη δύναμη της συνήθειας που αποκτήθηκε, την κατάσταση άγχους ή των άλλων ψυχικών και κοινωνικών παραγόντων, οι οποίοι μπορούν να μειώσουν, αν όχι και να ελαχιστοποιήσουν την ηθική ενοχή» (Κατήχ. Καθ. Εκκλ., αρ.2352).

## **Ποιο είναι το κύριο κριτήριο ηθικότητας της σεξουαλικής πράξης;**

Είναι ο σεβασμός του σκοπού αυτής της πράξης, ο οποίος εγγυάται την ηθική του εντιμότητα.

## **Και ποιος είναι ο σκοπός της σεξουαλικής πράξης;**

- Η σεξουαλική πράξη έχει να πραγματοποιήσει δύο νοήματα: της ένωσης και της τεκνοποίησης.

- Με το **ΕΝΩΤΙΚΟ νόημα** είναι φανερό ότι κατά τη σεξουαλική πράξη:

- εμπλέκονται αδιάσπαστα και οι δύο διαστάσεις του προσώπου: η σωματική και η πνευματική. Με τη δωρεά του σώματος ο άνδρας και η γυναίκα αναγνωρίζουν και δέχονται ο ένας τον άλλο ως δωρεά και αποδοχή, ως κοινωνία ολοκληρωμένη και οριστική.

- ο άνδρας και η γυναίκα εκφράζουν, κατά τρόπο αποκλειστικό, την αμοιβαία και ανιδιοτελή προσφορά ενός τύπου αγάπης: εκείνης της ολοκληρωτικής, πιστής και αδιάλυτης αγάπης του ενός για τον άλλο. Επειδή η σεξουαλική σχέση εμπλέκει όλες τις διαστάσεις του προσώπου (σωματικές, ψυχικές, συναισθηματικές, πνευματικές...), εμπλέκει επίσης όλα αυτά τα χαρακτηριστικά της αγάπης.

- Ταυτόχρονα, με το **ΤΕΚΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ νόημα**, εκφράζεται το άνοιγμά τους στο να δώσουν τη ζωή: το άνοιγμά τους προς το παιδί, που γίνεται δεκτό ως πρόσωπο, δώρο, υπόσχεση, καθήκον (βλ. κεφ. 8).

- Ανάμεσα στα δύο νοήματα της σεξουαλικής πράξης, υπάρχει ένας αδιάσπαστος δεσμός, που θέλησε ο Θεός και τον οποίο ο άνθρωπος δεν μπορεί να διαλύσει με δική του πρωτοβουλία. Πράγματι από την ενδόμυχη δομή του, η σεξουαλική πράξη, ενώ ενώνει με βαθύτατο δεσμό τους συζύγους, τους καθιστά ικανούς να γεννήσουν νέες ζωές, σύμφωνα με νόμους χαραγμένους στο ίδιο το είναι του άνδρα και της γυναίκας.

- «Διασώζοντας και τις δύο αυτές ουσιαστικές όψεις, της **ένωσης** και της **τεκνοποίησης**, η συζυγική πράξη διατηρεί ολοκληρωτικά το νόημα της αμοιβαίας και αληθινής αγάπης και τον προορισμό της στην ύψιστη κλήση του ανθρώπου για πατρότητα» (Donum vitae, αρ.4).

Η προσπάθεια να διαχωριστεί η άσκηση της σεξουαλικότητας από το υπεύθυνο άνοιγμά της προς τη ζωή, αλλά και η άλλη διαμετρικά αντίθετη προσπάθεια να ξεριζωθεί η ανθρώπινη τεκνοποίηση από το συζυγικό πλαίσιο μεταξύ του άνδρα και της

γυναίκας, αποτελούν βαρύτατους τραυματισμούς προς την αλήθεια της αγάπης και προς την αξιοπρέπεια των προσώπων.

### **Γιατί η χριστιανική Πίστη περιορίζει τη σεξουαλική πράξη μόνο μέσα στο μυστήριο του γάμου;**

- Η χριστιανική Πίστη περιορίζει τη σεξουαλική πράξη μόνο μέσα στο μυστήριο του γάμου, διότι μόνο μέσα στο γάμο μπορούν να πραγματοποιηθούν πλήρως και αδιάσπαστα τα πιο πάνω δύο νοήματα της σεξουαλικής πράξης.

- Έξω από το γάμο, η σεξουαλική πράξη δεν πραγματοποιεί ή πραγματοποιεί μόνο κατά ένα μέρος, τον πλούτο και την ομορφιά αυτών των νοημάτων της.

- Η λαμπρότητα, η πληρότητα και η αποκλειστικότητα της συζυγικής αγάπης προέρχονται από τα βασικά της γνωρίσματα: ανθρωπιά (ευαίσθητη και πνευματική), ελευθερία, αυτοπροσφορά, ολότητα, ενότητα, θέση μέσα στην κοινωνία και την Εκκλησία, πιστότητα, αδιάλυτο, γονιμότητα, μυστηριακότητα.

- Σ' αυτή τη συζυγική αγάπη, και μόνο σ' αυτή, ανήκει η σεξουαλική αυτοπροσφορά, που πραγματοποιείται με τρόπο αληθινά ανθρώπινο, μόνο εάν αποτελεί συστατικό μέρος της αγάπης με την οποία ο άνδρας και η γυναίκα δεσμεύονται ολοκληρωτικά ο ένας προς τον άλλο μέχρι το θάνατο.

- Για να πραγματοποιήσουν αυτό το στόχο, οι σύζυγοι μπορούν να υπολογίζουν στη θεική χάρη που ανήκει ειδικά στο μυστήριο του γάμου. Είναι όμως αναγκαία επίσης η προσωπική δεσμευση καθενός από τους συζύγους. Γι' αυτό δεν επιτυγχάνεται πάντοτε ο στόχος αυτός.

- Όταν όμως οι δύο σύζυγοι σέβονται και εξασφαλίζουν τα δύο νοήματα της συζυγικής τους σχέσης, τότε:

- δοξολογούν και ευχαριστούν το Θεό,
- τον ευλογούν,
- φανερώνουν και ενσαρκώνουν την ανιδιοτελή, πιστή και αδιάλυτη αγάπη του Θεού,
- εξαγιάζονται αμοιβαία,
- κάνουν να αυξάνεται η αγιοσύνη της οικογένειάς τους, της Εκκλησίας και της ανθρωπότητας.

**Ποια σπουδαιότητα έχει το να απέχει κανείς από τη σεξουαλική πράξη ΕΞΩ από το γάμο, και μερικές φορές ΜΕΣΑ στο γάμο;**



- Είναι σημαντικό: όχι τόσο από την πλευρά της απάρνησης, της θυσίας, όσο από την πλευρά σεβασμού προς την προσωπική σεξουαλικότητα, που τη θεωρεί κανείς και τη βιώνει στις ανθρωπο-χριστιανικές διαστάσεις και αξίες που ήδη έχουν περιγραφεί.

- Το να απέχει κανείς από τις σεξουαλικές σχέσεις (εγκράτεια), εκτός από το να αποφύγει κανείς μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, μπορεί επίσης:

- να είναι αυθεντικό σημείο προσοχής, σεβασμού, αυθεντικής και πλήρους αγάπης προς τον άλλο.

- να προσφέρει θεραπευτική υπηρεσία, δηλαδή μπορεί να προσφέρει μια έγκυρη βοήθεια στο να ζήσει κανείς με μεγαλύτερη αφοσίωση και ένταση αγάπης τη σεξουαλική πράξη μέσα στο μυστήριο του γάμου. Η αναμονή μπορεί να αυξήσει, να εξαγνίσει και να τελειοποιήσει την επιθυμία της αμοιβαίας δωρεάς και να αναπτύξει χειρονομίες έντιμης και αγνής συζυγικής συναισθηματικότητας.

- να παίξει ένα ρόλο διαπαιδαγώγησης: να είναι μια καλή προπόνηση στο σεβασμό της συζυγικής πιστότητας μέσα στο γάμο, κυρίως στη διάρκεια των περιόδων που λείπει προσωρινά ή για μακρό χρόνο ο άλλος σύζυγος, ή σε στιγμές αδιαθεσίας ή αρρώστιας του ενός ή του άλλου.

- να ευνοήσει τη γνωριμία και την αυτοκυριαρχία, που παρέχουν υψηλότερη ανθρώπινη αξία στο ίδιο το άτομο. Απαιτεί βέβαια μια συνεχή προσπάθεια, αλλά, χάρη στην ευεργετική επίδραση της εγκράτειας, ο άνθρωπος μπορεί να αναπτύξει ολοκληρωμένα την προσωπικότητά του, εμπλουτίζοντάς την με πνευματικές αξίες. Η εγκράτεια επιφέρει καρπούς γαλήνης και ειρήνης, διευκολύνει τη λύση άλλων προβλημάτων, ευνοεί την προσοχή προς τον άλλο, βοηθά την απομάκρυνση του εγωισμού, εχθρού της αληθινής αγάπης, εμβαθύνει την αίσθηση της υπευθυνότητας.

- «Η εγκράτεια πράγματι μας συγκεντρώνει και μας οδηγεί ξανά σ' εκείνη την ενότητα, την οποία χάσαμε με αποτέλεσμα να διασκορπιζόμαστε στην πολλαπλότητα» (Άγ. Αυγουστίνος, Εξομολογήσεις, αρ. 10, 29, 40).

- Εάν όμως είναι σημαντικό να απέχει κανείς από τη σεξουαλική πράξη για τους παραπάνω λόγους, είναι ακόμη πιο σημαντικό να απέχει επειδή θέλει να πραγματοποιήσει την αρετή της αγνότητας.

**Τι είναι η ΑΓΝΟΤΗΤΑ;**

Η αγνότητα:

- Είναι η χαρούμενη επιβεβαίωση του ανθρώπου που ξέρει να ζει την αυτοπροσφορά, ελεύθερη από κάθε εγωιστική σκλαβιά. Καθιστά αρμονική την προσωπικότητα, την κάνει να ωριμάζει και τη γεμίζει με εσωτερική ειρήνη. Καθιστά τον άνθρωπο ικανό να σέβεται τους άλλους, διότι τον κάνει να βλέπει σ' αυτούς πρόσωπα άξια τιμής επειδή δημιουργήθηκαν κατ' εικόνα του Θεού και κατά χάρη τέκνα του Θεού, αναγεννημένα από το Χριστό, ο οποίος «σας κάλεσε από τα σκότη στο θαυμαστό του φως» (1Πέτ. 2,9).

- Είναι η διαύγεια και ταυτόχρονα η διαφύλαξη ενός δώρου που ο άνθρωπος έλαβε, δώρου πολύτιμου και πλούσιου: του δώρου της αγάπης, ενόψει της αυτοπροσφοράς που πραγματοποιείται μέσα στην ειδική κλήση που έλαβε ο καθένας. Η αγνότητα λοιπόν είναι εκείνη η πνευματική ενέργεια, που ξέρει να υπερασπίζεται την αγάπη από τους κινδύνους του εγωισμού και της επιθετικότητας, και ξέρει να την προωθεί προς την πλήρη πραγματοποίησή της.

- Δεν είναι μόνο ηθική αρετή (που διαπλάθεται από την αγάπη), αλλά είναι εξίσου αρετή που συνδέεται με τα δώρα του Αγίου Πνεύματος, πάνω απ' όλα με το δώρο του σεβασμού προς οτιδήποτε προέρχεται από το Θεό (δώρο της ευσεβείας).

## **Γιατί είναι σημαντική η Αγνότητα;**

Διότι επιτρέπει να ζούμε:

- την προσωπική μας αξιοπρέπεια ως πρόσωπα: με πληρότητα, εμπλέκοντας τα φυσικά, ψυχικά, συναισθηματικά προσόντα, πνεύμα και σώμα, μέσα σε ένα σφαιρικό σχέδιο ζωής: δύο σε ένα, μια μόνο καρδιά και μια μόνο ψυχή, μια κοινωνία ζωής και αγάπης.

- την προσωπική μας σεξουαλικότητα μέσα στην αγάπη, εννοώντας την ως χαρούμενη και αμοιβαία κοινωνία για ό,τι είμαστε και ό,τι έχουμε, ως δωρεά ανιδιοτελή, ολική και οριστική του εαυτού, δωρεά που κάνει ο ένας προς τον άλλο.

- την αυτοκυριαρχία ως αρετή: «Η αυτοκυριαρχία είναι έργο μακράς πνοής. Δεν μπορούμε ποτέ να θεωρήσουμε ότι την αποκτήσαμε μια για πάντα. Προϋποθέτει μια δέσμευση που πρέπει να την ξαναρχίζουμε σε κάθε ηλικία της ζωής μας. Η προσπάθεια που απαιτείται μπορεί να είναι μεγαλύτερη σε κάποιες περιόδους, σ' εκείνες για παράδειγμα κατά τις οποίες διαμορφώνεται η προ-

σωπικότητα: την παιδική ηλικία και την εφηβεία». (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2342).

- την αναμονή: ως πολύτιμη στιγμή ανάπτυξης και πραγματοποίησης της αληθινής αγάπης.
- τη σχέση με το σώμα μας μέσα στο ολοκληρωμένο νόημα του, ανθρώπινο και χριστιανικό.
- την αγνή και αληθινή φιλία προς τον πλησίον ως πνευματική κοινωνία.

### **Ποια τα χαρακτηριστικά της Αγνότητας;**

• Η αγνότητα εφαρμόζεται τόσο μέσα **στο γάμο** όσο και **στην παρθενία**.

• «Γνωρίζει νόμους ανάπτυξης, η οποία περνά από διάφορους σταθμούς, σημαδεμένους από την ατέλεια και πολύ συχνά από την αμαρτία. Ο ενάρετος και αγνός άνθρωπος οικοδομείται μέρα με τη μέρα, με τις πολλές και ελεύθερες επιλογές του. Έτσι γνωρίζει, αγαπά και εκτελεί το ηθικό καλό ακολουθώντας σταθμούς ανάπτυξης» (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2343).

• Απαιτεί μια διαπαιδαγώγηση βαθμιαία και συνολική της θέλησης, των αισθημάτων, των συγκινήσεων.

• «Καθιστά εκείνον που την εφαρμόζει, μάρτυρα, προς τον πλησίον, της πιστότητας και της τρυφερότητας του Θεού. Δείχνει στον μαθητή με τι τρόπο να ακολουθήσει και να μιμηθεί Εκείνον που μας διάλεξε για φίλους του, δώρισε ολοκληρωτικά τον εαυτό του σ' εμάς και μας κατέστησε μέτοχους της θεϊκής του κατάστασης. Η αγνότητα είναι υπόσχεση αθανασίας» (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2345-2346).

• Συμπεριλαμβάνει:

- την ακεραιότητα του προσώπου: ο αγνός άνθρωπος διατηρεί την ακεραιότητα των δυνάμεων ζωής και αγάπης που βρίσκονται μέσα του, διαμέσου επίσης «της βασικής αρετής της εγκράτειας, η οποία στοχεύει να υποτάξει τα πάθη και τις επιθυμίες της αισθηματικότητας στη λογική του ανθρώπου» (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2341).

- τη συνολικότητα της αυτοπροσφοράς: ο αγνός άνθρωπος εντάσσει τη σεξουαλικότητα μέσα στο πρόσωπο. Η αυτοκυριαρχία κατευθύνεται προς την προσφορά του εαυτού, αποτελεί σχολείο της δωρεάς του ανθρώπου.

• Διασώζει τη σεξουαλικότητα από κάθε παραχάραξή της, την προστατεύει από τη χυδαιοποίησή της και την ανακαλύπτει

ως μυστήριο και μάλιστα θεϊκό, συνάντηση με τον άλλο, πράγμα που αναγγέλλει τη συνάντηση με το Θεό.

- Αποφεύγει:
  - να υποβιβάσει το πρόσωπο σε απλό εργαλείο, σε κτήμα, σαν να ήταν ο άνθρωπος ένα αντικείμενο
  - να πέσει σε συμφέροντα ατομικιστικά, εγωιστικά
  - να παραγάγει πικρούς καρπούς εκμετάλλευσης και βίας.
- Γι' αυτό η αγνότητα δεν είναι:
  - απόρριψη της σεξουαλικότητας
  - περιφρόνηση των αξιών και των αναγκών της σεξουαλικότητας.

### **Όλοι καλούνται να ζουν την αγνότητα;**

● Κάθε άνθρωπος καλείται στην αγνότητα, σύμφωνα με τη δική του κατάσταση ζωής. Οι ανάγκες αυτής της αρετής επιβάλλονται σε όλους: στους νέους, στα παντρεμένα ζευγάρια, στα άτομα, στους αφιερωμένους και τις αφιερωμένες (ιερείς, μοναχούς-ές).

● Οι τρόποι εξάσκησης της αγνότητας διαφέρουν, βέβαια, ανάλογα με την κατάσταση στην οποία ζει ο καθένας. Οι πράξεις που συνδέονται με τη γενετήσια σφαίρα είναι ηθικά καλές μόνο μέσα στο γάμο, μέσα στον οποίο η άσκησή τους ρυθμίζεται οπωσδήποτε από την ίδια την αρετή της αγνότητας.

● «Η αγνότητα οφείλει να διακρίνει τους ανθρώπους μέσα στις διαφορετικές καταστάσεις της ζωής τους: άλλοι μέσα στην παρθενία ή την αφιερωμένη αγαμία, βιώνουν ένα εξαιρετο τρόπο να αφιερωθούν πιο εύκολα στο Θεό και μόνο, με αδιαίρετη καρδιά· και άλλοι με τον τρόπο που ορίζεται για όλους από τον ηθικό νόμο και ανάλογα με το αν είναι παντρεμένοι ή ανύπαντροι. Οι παντρεμένοι καλούνται να ζουν τη συζυγική αγνότητα, οι άλλοι εφαρμόζουν την αγνότητα με την εγκράτεια.

● Οι αρραβωνιασμένοι καλούνται να ζουν την αγνότητα με την εγκράτεια. Περνώντας έτσι από δοκιμασία, θα ανακαλύψουν τον αμοιβαίο σεβασμό, θα προπονηθούν στην πιστότητα και στην ελπίδα ότι θα λάβουν ο ένας τον άλλο από το Θεό. Θα διαφυλάξουν για την περίοδο του γάμου τις εκδηλώσεις τρυφερότητας που χαρακτηρίζουν τη συζυγική αγάπη. Θα βοηθήσουν ο ένας τον άλλο για να αναπτυχθούν στην αγνότητα» (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2349-50).

● Η χριστιανική παράδοση διαβεβαίωνε πάντοτε την αξία της παρθενίας και της αγαμίας, οι οποίες προωθούν σχέσεις α-

γνής φιλίας μεταξύ των προσώπων, και ταυτόχρονα αποτελούν σημείο της εσχατολογικής πραγματοποίησης όλης της κτιστής (δημιουργημένης) αγάπης μέσα στην άκτιστη (αδημιούργητη) αγάπη της Παναγίας Τριάδας.

### **Είναι εύκολο να ζήσει κανείς την αγνότητα;**

Η πιστότητα στις απαιτήσεις μιας ζωής αγνής μπορεί να είναι δύσκολη και απαιτεί θυσίες. Αλλά δύσκολη δεν σημαίνει ακατόρθωτη. Η αγνότητα είναι καρπός:

- της χάριτος του Θεού: «Αυτή είναι επίσης ένα δώρο του Θεού, μια χάρη, ένας καρπός του Πνεύματος. Το Άγιο Πνεύμα χορηγεί, σ' εκείνον που αναγεννήθηκε από το νερό του Βαπτίσματος, το δώρο να μιμηθεί την καθαρότητα του Χριστού» (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ.2345).

- της προσωπικής δέσμευσης: όποιος προστρέχει με εμπιστοσύνη στην προσευχή και στα μυστήρια, μπορεί να παλέψει νικηφόρα εναντίον των πειρασμών, και οι νίκες που κατορθώνει είναι πηγή πνευματικής χαράς.

- της πολιτισμικής προσπάθειας, την οποία πρέπει να εφαρμόσει όλη η κοινωνία. Είναι αλήθεια ότι, στη δική μας εποχή που χαρακτηρίζεται από έντονο ερωτισμό, πολλές σειρήνες υποβάλλουν την εντύπωση ότι το να αντισταθεί κανείς σε τάσεις που θεωρούνται ακατανίκητες μπορεί να προκαλέσει ψυχικές ανισορροπίες. Αυτό όμως σημαίνει ότι κάποιος δεν βλέπει πόσο μπορεί ένας άνθρωπος να αναπτυχθεί αναλαμβάνοντας με θάρρος τις ευθύνες του και χαλιναγωγώντας τις ενστικτώδεις τάσεις του. Ήδη η φιλοσοφική σκέψη το αντιλαμβάνεται. Μέσα στο φως της Πίστεως, έπειτα, αυτός ο αγώνας της ελευθερίας παίρνει μια νέα διάσταση.

### **Πώς γίνεται η διαπαιδαγώγηση στην αγνότητα;**

- Το να διαπαιδαγωγήσει κανείς στην αγνότητα προϋποθέτει:

- μια δέσμευση διαπαιδαγώγησης στη σεξουαλικότητα, που ξεκινά από την πιο τρυφερή ηλικία, μέσω των γονέων στην αρχή και των παιδαγωγών στη συνέχεια, στηρίζοντας την ανάπτυξη του προσώπου με τον προσωποποιημένο διάλογο, το παράδειγμα και την προσευχή. Η σεξουαλική πληροφόρηση πρέπει πάντα να τοποθετείται στα πλαίσια της διαπαιδαγώγησης στην αγάπη, και πρέπει να είναι πάντα θετική και συνετή, σαφής και λεπτή.

- μια προσφορά προς τους γονείς, τους παιδαγωγούς και τα παιδιά: να διανύσουν μια διαπαιδαγώγηση στην αγάπη και τη συναισθηματικότητα. Η Καθολική Εκκλησία υποστηρίζει ότι η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, βασικό δικαίωμα και υποχρέωση των γονέων, πρέπει να πραγματοποιείται πάντοτε κάτω από τη μέριμνα και καθοδήγησή τους, τόσο στο σπίτι όσο και στα παιδαγωγικά κέντρα που εκείνοι επιλέγουν και επιτηρούν. Με την έννοια αυτή η Εκκλησία τονίζει το νόμο της επικουρικότητας, τον οποίο το σχολείο οφείλει να τηρεί όταν συνεργάζεται για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, τοποθετώντας τον εαυτό του μέσα στο πνεύμα που διαποτίζει τους γονείς.

- το σεβασμό των δικαιωμάτων του προσώπου, ιδιαίτερα του δικαιώματος να λάβει κανείς μια πληροφόρηση και μια διαπαιδαγώγηση που να σέβονται τις ηθικές και πνευματικές διαστάσεις της ανθρώπινης ζωής.

- μια σωστή διαχείριση της σεξουαλικότητας, σεβασμό προς τη συναισθηματικότητα, την αγάπη, τη σεξουαλικότητα, για να δούμε με ποιο τρόπο, μέσα σε μια προοπτική Πίστewς, αυτός ο «κόσμος των παθών» μπορεί να εναρμονιστεί και να βιωθεί κατά τρόπο ώριμο από άνδρες και γυναίκες.

- μια βοήθεια προς τους νέους, με τρόπο που να μπορέσουν να δώσουν στον εαυτό τους απαντήσεις, να ανακαλύψουν τους λόγους, τις αιτίες και τη χαρά να μπορούν να αναλάβουν με αγνότητα ένα καθορισμένο τρόπο ζωής.

- Μια «διαπαιδαγώγηση των αισθήσεων» που να μην είναι ούτε μια δίχως κριτήρια συναίνεση σ' αυτά, ούτε συνώνυμο εξουθένωσης ή στέρησης, αλλά μάλλον προσπάθεια να αναδείξει κανείς το καλύτερο του σώματός του, μέσα από κάποια πειθαρχία ή αυτο-έλεγχο: έλεγχο κριτικό, διανοητικό, βουλητικό, φτιαγμένο από την κλίμακα αξιών του προσώπου.

- την καθαρότητα σκέψης, πρόθεσης και βλέμματος, με την πειθαρχία των συναισθημάτων και της φαντασίας, και με την απόρριψη κάθε αυταρέσκειας στις ακάθαρτες σκέψεις.

- τη διαπαιδαγώγηση επίσης σε όλες τις άλλες ανθρώπινες και χριστιανικές αρετές και, με ιδιαίτερο τρόπο, στη χριστιανική αγάπη που χαρακτηρίζεται από το σεβασμό, τον αλτρουισμό και την υπηρεσία.

- την απόρριψη της «έξαρσης του σώματος», τυπικό χαρακτηριστικό της «λαϊκής (μη θρησκευτικής) ηθικής», την οποία συναντούν εύκολα στη ζωή τους οι έφηβοι και οι νέοι, πνιγμένοι από μνήματα και εικόνες ενός σώματος νεανικού, ωραίου, επιθυμη-

τού, που δεν γερνά, έτοιμοι για απολαύσεις με τους πιο διαφορετικούς τρόπους, που μπορεί διαρκώς να ανανεώνεται στο γυμναστήριο, στο κέντρο ομορφιάς, με χειρουργικές επεμβάσεις αισθητικής.

- έναν εξαγνισμό του κοινωνικού περίγυρου, ελευθερώνοντάς τον από τον διάχυτο ερωτισμό, από την αρρωστημένη περιέργεια, από τη χαλάρωση των ηθών.

- Στην Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «για την υγεία και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα» (εγκριμένη στις 3-7-2002) υπάρχουν (μαζί με δηλώσεις αρνητικές ή αμφισβητήσιμες) δηλώσεις θετικές, όπως: η ανάγκη μιας σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης η οποία να προτείνεται με τρόπο διαφοροποιημένο (άρθρο 16), σύμφωνα με την ηλικία και τη διαφορετική σεξουαλική δομή των κοριτσιών και των αγοριών, και τον «ολιστικό και θετικό χαρακτήρα, δίνοντας προσοχή στις ψυχοκοινωνικές και βιοϊατρικές όψεις και βασιζόμενοι στον αμοιβαίο σεβασμό και στο αμοιβαίο αίσθημα υπευθυνότητας» (άρθρο 17).

- Χρειάζεται ιδιαίτερως να διαπαιδαγωγήσομε στην αιδώς.

### **Γιατί είναι αναγκαία η αιδώς;**

- «Η αγνότητα απαιτεί την αιδώς. Η αιδώς αποτελεί συστατικό στοιχείο της εγκράτειας. Η αιδώς προφυλάσσει την εσωτερικότητα του ανθρώπου. Συνίσταται στην άρνηση να αποκαλύψουμε αυτό που πρέπει να μείνει κρυφό. Η αιδώς προορίζεται για την αγνότητα, της οποίας μαρτυρεί τη λεπτότητα. Η αιδώς ρυθμίζει τα βλέμματα και τις πράξεις σύμφωνα με την αξιοπρέπεια των προσώπων και της ένωσής τους.

- Η αιδώς προστατεύει το μυστήριο των προσώπων και της αγάπης τους. Υποδείχνει την υπομονή και τη συγκράτηση στις ερωτικές σχέσεις: απαιτεί το σεβασμό προς τις προϋποθέσεις του αμοιβαίας προσφοράς και της ολοκληρωτικής δέσμευσης του άνδρα και της γυναίκας. Αιδώς σημαίνει σεμνότητα. Εμπνέει την επιλογή της ενδυμασίας. Διατηρεί τη σιωπή ή την επιφυλακτικότητα εκεί όπου εμφανίζεται ο κίνδυνος μιας νοσηρής περιέργειας. Η αιδώς γίνεται διακριτικότητα.

- Εκτός από την αιδώς των αισθημάτων, υπάρχει επίσης η αιδώς των σωμάτων. Αυτή διαμαρτύρεται π.χ. κατά της έκθεσης του ανθρώπινου σώματος με σκοπό μια αρρωστημένη περιέργεια σε ορισμένες διαφημίσεις ή κατά της προτροπής από ορισμένα

μέσα μαζικής ενημέρωσης για υπερβολικές αποκαλύψεις των στενών σχέσεων. Η αιδώς εμπνέει ένα τρόπο ζωής, ο οποίος επιτρέπει να αντισταθούμε στις προτροπές της μόδας και στις πιέσεις των ιδεολογιών που επικρατούν.

- Οι διάφορες μορφές της αιδούς διαφέρουν από τον ένα πολιτισμό στον άλλο. Παντού όμως αυτή παραμένει σαν προαίσθημα της πνευματικής αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Γεννιέται με το ξύπνημα της συνείδησης του ανθρώπου. Το να διδάξομε την αιδώς στα παιδιά και στους εφήβους, σημαίνει να ξυπνήσομε μέσα τους το σεβασμό προς την ανθρώπινη προσωπικότητα». (Κατήχ. Καθολ. Εκκλ. αρ. 2521-2524).

- Η αιδώς προϋποθέτει το σεβασμό προς την εσωτερικότητα: εάν ένα παιδί ή ένας νέος βλέπει ότι οι άλλοι σέβονται την ορθή εσωτερικότητά του, τότε θα μάθει ότι περιμένουν να δείξει και εκείνος την ίδια συμπεριφορά απέναντι στους άλλους. Κατ' αυτό τον τρόπο μαθαίνει να καλλιεργεί το προσωπικό του αίσθημα υπευθυνότητας απέναντι στο Θεό, αναπτύσσοντας την εσωτερική ζωή του και τη γέυση της προσωπικής ελευθερίας, που το καθιστούν ικανό να αγαπά καλύτερα το Θεό και τους άλλους.

Raffaello Martinelli, Εφημέριος της Βασιλικής των Αγ. Αμβροσίου και Καρόλου, στη Ρώμη

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: για μεγαλύτερη εμβάθυνση του θέματος, ας διαβαστούν:

- Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας (ΚΚΕ), αρ. 2331-2400).
- Ρωμαϊκή Σύνοδος για τη Διδασκαλία της Πίστεως:
  - Persona humana, 1975
  - Ορισμένα ζητήματα σεξουαλικής ηθικής, 1976.
- Διεθνής Θεολογική Επιτροπή, «Κοινωνία και διακονία, το ανθρώπινο πρόσωπο πλασμένο κατ' εικόνα του Θεού», 2004, αρ. 32-39, 2004.
- Ποντιφικό Συμβούλιο για την Οικογένεια, «ανθρώπινη σεξουαλικότητα: αλήθεια και νόημα» (VS), 1995.

## ΕΚΔΟΣΗ

**«Ενοριακές Καμπάνες» - «Τηνιακά Μηνύματα»  
Ιούλιος 2007**